

gálata elvezet a szomszédos országokhoz, erősíti az összekötő szálakat és a nemzetköziséget.

Az előadások számos alternatívát vázoltak fel a nemzetiségi terület speciális témaköreiből, többek közt olyanokat, mint a nemzetiségi községek múltja és jelene mellett a nemzetiségi munkás- és parasztmozgalmak, a nemzetiségek társadalmi szerkezetének kérdései, együttélésük a magyarsággal, a nemzetiségi tudat stb. Hangsúlyozták, hogy a *sokrétű honismereti tevékenység bázist teremthet az anyanyelvi kultúra fejlesztéséhez*, amely a nemzetiségi terület honismereti tevékenységének sajátos és fontos szerepet ad.

Felmerült olyan igény és lehetőség is, hogy a nemzetiségi községekben a krónikairás és a tipikusan nemzetiségi vonatkozású helytörténeti tanulmányok íródjanak nemzetiségi nyelven. (Kiadványok esetében a szélesebb használhatóság érdekében két nyelven vagy magyar összefoglalóval.)

A Népművelési Intézet előterjesztésében és a felszólalásokban megfogalmazódott, hogy a nemzetiségi helytörténeti-honismereti gyűjtőmunka a mozgalom szerves része, amelyet már az 1970-ben tartott Országos Honismereti Konferencia is világosan meghatározott. Azóta is sok eredményt mutathatunk fel. Számos nemzetiségi vonatkozású honismereti kiadvány jelent meg és ott, ahol nemzetiségek élnek — folyamatosan és fontosságuknak megfelelően — minden megyében foglalkozzanak e kérdésekkel.

A lehetőségekhez képest azonban ez kevés. Eddig nem volt olyan egységes irányító szervezet, amely összefoglalná, áttekintené és segítené az elszigetelt kezdeményezéseket. A nemzetiségi szövetségeknek kulcsszerepük van a nemzetiségi honismereti mozgalom teljes kibontakozásában s ezt alapszabályaik is fontos feladatként jelölik meg. A szövetségeken belül kialakítandó honismereti-néprajzi bizottságok feladata lesz a társadalmi gyűjtőhálózat kiépítése, összefogása és működtetése. Ehhez a HNF Országos Honismereti Bizottsága és a Népművelési Intézet, valamint a megyei Honismereti Bizottságok hathatós támogatást nyújtanak.

A tanácskozáson elhangzott hasznos javaslatok és felszólalások legfőbb érdeme — a nemzetiségi honismereti munka számos elvi kérdésének tisztázása mellett — az volt, hogy meghatározta a munkát és az intézmények részfeladatait. Az esemény nyel — amelynek sikeres megrendezésében nagy érdeme van Töltési Imrénének és dr. Dömötör Ákosnak — jelentős lépést sikerült megtenni. Reméljük, hogy a nemzetiségi honismereti-helytörténeti mozgalom a széleskörű kibontakozás szakaszába jutott.

Dr. Eperjessy Ernő

Korniss Péter fotókiállítása

„A fényképezés örök csodája, napjainkban sem csökkenő varázsos ereje, hogy képes megállítani a megállíthatatlant: a rohanó időnek egy pillanatát, emberi létünk parányi rezzenetét... Az az élet és az a gond, amely ide fagyott az érzékeny papírra, hordozóival együtt visszahozhatatlanul a múlté, amely törvényes kötelessége szerint átadta helyét a mi jelenünknek — reánk bízva természetesen a tanulságokat, a népelet számbavételének sátorlapjait; Orbán Balázs hűségét a szülőföld iránt...”

Sütő Andrásnak a Székelyföld képekben című könyvhöz írt előszavából idéztem ezeket a gondolatokat, amelyek azonban nemcsak a Székelyföld nagy utazójára vonatkoznak, hanem mindenkire, aki az ő nyomában vállalkozik arra, hogy bemutattja, megörökíteni — magáévá teszi — a nép életét. Vonatkozik tehát Korniss Péterre

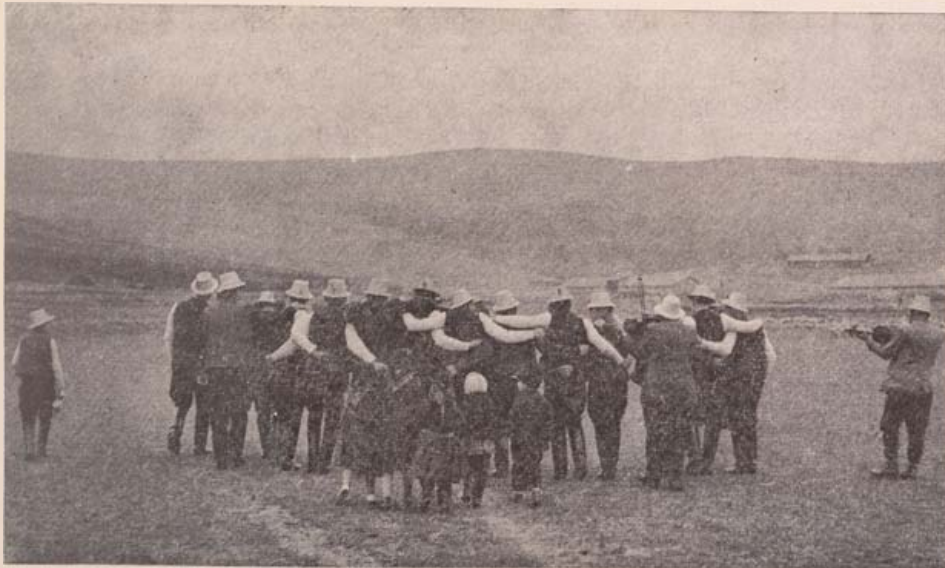
is, tanú rá a Múcsarnokban megrendezett kiállítása (1974. január 19 — február 10.) és a nyáron megjelenő, 120 fényképet tartalmazó fotóalbuma.

Szembetűnik a kiállításon a terem sarkaiban álló hat hatalmas kép: hat fejfa. Székely házaspáré — az emberé kicsit magasabb, süvegben végződik, az asszonyé tetején kibomló tulipánban —, számárcsekei csónak-bálvány, barokkos palóc sír-emlék, somogyi, alföldi, mezőségi temetőkből való fejfák. Ez a hat kép égtájakat jelöl, annak a világnak a határait, amelyet Korniss Péter fényképezőgéppel jár be. És valamiképpen az idő jelképei is: kereszténység előtti formák, az álló csónak, a madár a fejfa csúcsán és a forgó, a valamikori napisten jelképe, s alattuk az év-számok: 1970, 1971, 1972.

Mert Korniss Péter ma fényképez. Elmegy oda, ahol élnek még a megtartó és összetartó szokások, a somogyi Csökölybe, Mohácsra, (ahol megkeresi az utolsó busókat, akik még nem a helyi háziipari szövekezet „termékeit” viselik), a Palócföldre és Szatmárba, végigjárja Kalotaszeg falvait, a Mezőséget — s közben újra és újra visszatér Szék különös, hagyományörző világába —, majd egyre keletebbre jut: Gyimesvölgybe és Moldvába, a csángómagyarok közé. Életet és halált örökít meg, lakodalmat és temetést, munkát és mulatságot.

Ezek a képek a szakemberek számára is jelentősek. De nemcsak azért érdekesek, mert az egyikken ökrösszánon viszik a menyasszony ágyát, vagy a másikon alig ismert hangszerezen játszik egy asszony. Nem! Korniss Péter mindig embereket, emberek életét fényképezi és — ezért válik igazi művésszé — megtalálja a költészetet, a tragédiát, a fájdalmat, a szépséget, a megtartó erőt. A sírkőre hajló asszony felidézi a sirató keserűségét, a tánc szinte megszólaltatja a muzsikát, a fekete ruhás asszonyok sora a templom mellett azt a hagyományvállalást, hagyományörzést, hogy egy mezőségi falu, Szék, a tatárdúlásra emlékezve örökre gyászba öltözött.

Korniss Péter egyetlen fényképet sem készít véletlenül. Mert nem véletlen, hogy a táncoló fiatalok mellett öreg ember járja a legényest — ha felbomlik egy közösség tánc kultúrája legkorábban a férfitáncok mennek feledésbe. A fehér gyászt viselő öregasszony mereven egyenes dereka, s a viharral dacoló lány az együtt mulatás, együtt gyászolás magatartását is jelenti.

Széki legények